

21.11.2011

MAAHANMUUTTOVIRASTO

MIGRATIONSVERKET

FINNISH IMMIGRATION SERVICE

Oikeusministeriö
Kriminaalipoliittinen osasto
oikeusministerio@om.fi

Lausuntopyyntö OM 4/69/2009

HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYÄ RANGAISTUSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSSA KOSKEVA LAKIESITYS

Maahanmuuttovirasto lausuu esityksestä ulkomaalaislain ja kansalaisuuslain mukaisten asioiden käsittelyn kannalta sekä ulkomaalaisrekisterin (L1270/1997) päävastuullisena rekisterinpitäjänä.

Laki ulkomaalaisrekisteristä 1270/1997

Ulkomaalaisrekisterilain 2 §:n mukaan ulkomaalaisrekisteriä pidetään ja käytetään ulkomaalaisten maahantuloa ja maastalähtöä sekä oleskelua ja työntekoa koskevien asioiden käsittelyä, päätöksentekoa ja valvontaa varten, valtion turvallisuuden suojaamiseksi ja turvallisuusselvityksistä annetussa laissa (177/2002) tarkoitetun perusmuotoisen turvallisuusselvityksen ja laajan turvallisuusselvityksen tekemiseksi. Ulkomaalaisrekisteriä pidetään lisäksi Suomen kansalaisuuden saamista, säilyttämistä ja menettämistä sekä kansalaisuusaseman määrittämistä koskevien asioiden käsittelyä ja päätöksentekoa varten.

Lain 3 §:n 3 momentin mukaan ulkomaalaisrekisteriä pitää ja käyttää myös poliisi, rajavartiolaitos, tullilaitos, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, työ- ja elinkeinotoimisto, vankeinhoitoviranomainen ja vähemmistövaltuutettu.

Nyt lausuntokierroksella olevan lakiesityksen tarkoituksena on muun ohella saattaa henkilötietojen käsittelyssä rangaistusten täytäntöönpanossa annettu laki ajantasaiseksi rikosseuraamusalan organisaatiouudistusten edellyttämin muutoksin viranomaisnimissä ja eräissä käsitteissä. Rikosseuraamuslaitos -nimi tulee korvaamaan rikosseuraamusvirasto-, kriminaalihuoltolaitos- ja vankeinhoitolaitos -nimiä.

Ulkomaalaisrekisterilaissa käytetään viranomaisnimitystä vankeinhoitoviranomainen, mikä ei vaatine välitöntä muutosta tässä yhteydessä.

Tiedonsaanti ulkomaalais- ja kansalaisuuslain mukaisten asioiden käsittelyä varten

Lakiesityksen 16 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta täytäntöönpanorekisteristä, yhdyskuntaseuraamusrekisteristä sekä valvonta- ja toimintarekisteristä eri viranomaiselle. Tietoja voitaisiin luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla Maahanmuuttovirastolle oleskeluluvan taikka maastakarkotus-, käännitys-, turvapaikka- tai kansalaisuusasian käsittelemiseksi.

www.migri.fi

Maahanmuuttoviraston ohella poliisi käsittelee ja ratkaisee ulkomaalaislain mukaisia oleskelulupa-asioita ja EU-oleskeluoikeutta koskevia asioita sekä käännätysasioita ja käsittelee ja valmistelee maasta karkottamis- ja kansalaisuusasioita, jotka tulevat Maahanmuuttoviraston ratkaistaviksi ulkomaalaislain ja kansalaisuuslain nojalla. Poliisi panee täytäntöön omien käännätyspäätöstensä lisäksi myös Maahanmuuttoviraston tekemät maastapoistamispäätökset, mitä varten tietoja tarvitaan ulkomaalaisista vankeusrangaistusta suorittavista. Maahanmuuttoviraston näkemyksen mukaan poliisilla tulisi olla Maahanmuuttoviraston rinnalla samanlainen oikeus saada tietoja ulkomaalaislain ja kansalaisuuslain mukaisten tehtävien hoitamista varten. Näiden tehtävien hoitamisessa poliisi ja Maahanmuuttovirasto käyttävät lisäksi samaa UMA- tietojärjestelmää (ulkomaalaisrekisteri).

Maahanmuuttovirasto esittää, että lakiesityksen 16 §:n 1 kohtaan lisättäisiin poliisille oikeus saada tietoja ulkomaalaislain ja kansalaisuuslain mukaisten tehtävien hoitamista varten tai että tarpeellinen täydennys toteutettaisiin niin, että poliisi otettaisiin Maahanmuuttoviraston rinnalle saman pykälän 2 kohtaan. Yksi mahdollisuus olisi säännellä kattavasti niin, että viranomaisten sijaista mainittaisiin tiedonsaajana ulkomaalaisrekisteri eli 2 kohdassa käytettäisiin ilmaisua "ulkomaalaisrekisterilain käytötarkoitusta varten ulkomaalaisrekisterin rekisterinpitäjille välttämättömiä tietoja ulkomaalaislain ja kansalaisuuslain mukaisten tehtävien hoitamista varten. Tämä huomioisi myös rajavartiolaitoksen tiedonsaantioikeuden käännätysasioissa. Yksityiskohtainen tietosisältö määriteltäisiin Rikosseuraamuslaitoksen ja kunkin viranomaisen välisessä tietoluvassa.

Tiedonsaanti ulkomaalaisrekisteristä Rikosseuraamuslaitokselle

Rikosseuraamuslaitokselle säädetään 20 §:n 6 kohdassa oikeus saada Maahanmuuttovirastolta tietoja ulkomaalaisrekisterissä olevan ulkomaalaisen henkilön oleskelu-, karkotus- ja käännätysasiasta ja maasta poistamista koskevan päätöksen toimeenpanosta sekä maahantulokiellosta ja sen pituudesta.

Maahanmuuttovirasto viittaa vankeinhoitoviranomaisen ulkomaalaisrekisterin pitäjän ja käyttäjän asemaan, mikä tuottaa rekisterin käyttö- ja ylläpito-oikeuden ulkomaalaisten maahantuloa ja maastalähtöä sekä oleskelua ja työntekoa koskevien asioiden käsittelyä, päätöksentekoa ja valvontaa varten. Rikosseuraamuslaitoksen osalta kyseeseen tulee tässä tarkoituksessa UMA -järjestelmän lukukäyttö ja seuraamustietojen tallentaminen rekisterissä olevalle henkilölle.

Virasto ehdottaa, että tässä yhteydessä huomioitaisiin poliisin ja rajavartiolaitoksen rooli ulkomaalaislain mukaisten käännätyspäätösten tekijänä ja täytäntöönpanijana ja lakiesityksen 20 §:n 6 kohtaan lisättäisiin Maahanmuuttoviraston rinnalle poliisi ja rajavartiolaitos viranomaisina, joilta tieto maastapoistamispäätöksen (käännätymisen ja poliisilta maasta karkottamisen) toimeenpanosta voitaisiin saada.

Mikäli tässä yhteydessä esimerkiksi esityksen tarkoituksen ja aikataulun vuoksi näitä viraston esittämiä tarkennuksia ei voida toteuttaa, virasto esittää, että tarkennukset siirtyisivät mahdolliseen myöhempään ulkomaalaisrekisterilain kokonaistarkasteluun, joka tapahtuu sisäasiainministeriön johdolla. Koska nyt on kyseessä lakiesitys, jolla ensisijaisesti korjataan voimassa olevan sääntelyn termistöä, ei Maahanmuuttovirasto esitä tässä yhteydessä muutoksia tietojen saamisen ja luovuttamisen sääntelyn rakenteeseen ja Rikosseuraamuslaitoksen rooliin ulkomaalaisrekisterin pitäjän

nä ja käyttäjänä, vaan asiaa on tarkoituksenmukaisempaa käsitellä ulkomaalaisrekisterilain kokonaistarkastelussa.

Huomioita termeistä

Lakiesityksessä käytetään nykysääntelystä peräisin olevan termiä 'maastakarkotus' ja 'karkotusasia'. Ulkomaalaislaissa maastapoistamismenettelyistä käytetään termiä 'käännyttäminen' ja 'maasta karkottaminen' ja tässä yhteydessä lakiesityksen termit voitaisiin yhtenäistää seuraavasti:

Lakiesityksen 16 §:n 2 kohdassa korvataan sana 'maastakarkotus-' sanalla 'maastakarkottamis-'. Esityksen 20 §:n 6 kohdan sana 'karkotus-' korvataan sanalla 'maastakarkottamis-'.

Vastaavasti mainituissa kohdissa käytetyt 'oleskelulupa' ja 'oleskeluasias' ehdotetaan muutettavaksi muotoon 'oleskelulupaa tai -oikeutta koskeva asia', jolloin sääntely kattaa kolmansien valtioiden kansalaisuutta olevien ulkomaalaisten oleskelulupa-asioiden lisäksi EU -kansalaisten ja heihin rinnastettavien oleskeluoikeutta koskevat asiat. Viimeksi mainittujen oleskeluoikeus ei perustu haettuun oleskelulupaan vaan kyseessä on EU-sääntelyyn perustuva oleskeluoikeus.

Ylijohtaja

Jorma Vuorio

Tulosalueen johtaja

Hanna Helinko

TIEDOKSI Sisäasiainministeriö/maahanmuutto-osasto

